
ADAM PIĄTKOWSKI

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie

KATARZYNA SZYMAŃSKA

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie

<https://orcid.org/0000-0003-4131-2484>

Zarządzanie instytucjami kultury w czasie pandemii na przykładzie kina studyjnego „Łydynia” w Ciechanowie

Celem tego opracowania jest pokazanie warunków i możliwości funkcjonowania kin w Polsce w czasie pandemii na przykładzie kina studyjnego „Łydynia” w Ciechanowie. Pandemia koronawirusa sprawiła, że zarówno kino „Łydynia”, jak i inne kina musiały wdrożyć nową organizację pracy. Zmagaly się z dostosowaniem do wytycznych obowiązujących na rynku, obawami klientów, zmniejszeniem przychodów, szukaniem źródeł finansowania. Przestrzeganie reżimu sanitarnego wymagało dodatkowego nakładu pracy, dodatkowych nakładów finansowych, podnosiło koszty, utrudniało dostęp do kultury mieszkańcom powiatu ciechanowskiego. Szukano nowych możliwości docierania do klienta, zaczęto wykorzystywać do kontaktów z klientem również przestrzeń wirtualną, która może zapoczątkować trend powstawania kin *on-line*. Klienci mimo pandemii korzystali i korzystają z instytucji kulturalnych. To pokazuje, że te instytucje są dla nich ważne.

Słowa kluczowe: kina, pandemia, ograniczenia, Ciechanów, perspektywy

Key words: cinemas, pandemic, restrictions, Ciechanów, prospects

Management of cultural institutions during a pandemic – a case study of the studio cinema "Łydynia" in Ciechanów

The aim of this study is to show the conditions and possibilities of operating cinemas in Poland during the pandemic, on the example of the studio cinema "Łydynia" in Ciechanów. The coronavirus pandemic meant that both the "Łydynia" cinema and other cinemas had to implement a new work organization. They struggled with adapting to market guidelines, customer concerns, reduced revenues, and looking for sources of financing. Compliance with the sanitary regime required additional workload, additional financial outlays, increased costs, and hindered access to culture for the inhabitants of the Ciechanów county. New possibilities of reaching the customer were sought, virtual space was also used for contacts with the customer, which may initiate the trend of creating online cinemas. Customers, despite the pandemic, have used and still use cultural institutions. This shows that these institutions are important to them.

Wprowadzenie

Istnienie instytucji kultury jest ważne dla człowieka i jego przeżyć artystycznych oraz duchowych. Dzięki takim miejscom społeczeństwo ma możliwość korzystania z zasobów kultury. Wśród instytucji kultury wyodrębniono dwa rodzaje instytucji: artystyczne i inne instytucje kultury. Do innych instytucji kultury zalicza się kino, które jest jednym z najpopularniejszych obiektów kulturalnych w Polsce. Głównym zadaniem kina jest upowszechnianie kultury przez organizowanie seansów filmowych.

Słowo „kultura” pochodzi od łacińskiego terminu *colere*, co oznacza „uprawiać, dbać, pielęgnować”. Tak złożone pojęcie należy rozumieć jako całość dorobku ludzkości zarówno w znaczeniu materialnym, jak i duchowym, zatem do kultury można zaliczyć sztukę, wielorakie wytwory człowieka, maszyny oraz religię, zwyczaje, wartości, obyczaje i język¹.

Za pojęciem „instytucja kultury” kryje się krąg instytucji, którego głównym celem jest tworzenie, rozpowszechnianie oraz ochrona kultury. W gronie tych instytucji znajdują się jednostki mające charakter organizacji, takie jak: teatr, kino, instytucja filmowa, muzeum, biblioteka, opera, operetka, filharmonia, orkiestra, dom kultury, ognisko artystyczne, galeria sztuki, ośrodek badań i dokumentacji. Sposób funkcjonowania i zakres działalności powyższych organizacji regulują akty prawne zawarte w ustawie z 25.10.1991 r. dotyczącej organizowania i prowadzenia działalności kulturalnej².

¹ <https://epodreczniki.pl/a/wazne-polskie-instytucje-kultury-i-sztuki/DJD48aqL0> [dostęp: 6.01.2021].

² P. Wieczorek, *Instytucje kultury*, C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 1.

Kino jako instytucja kultury

Kino ze względu na rodzaj działalności należy zaliczyć do instytucji niearty-
stycznych, których okres pracy trwa przez cały rok, niezależnie od sezonu³. Aby
stało się instytucją prowadzącą działalność kulturalną, musi zawierać w swoim
statucie zapis informujący, że nie powstało dla celów zarobkowych⁴.

Głównym zadaniem kin jest upowszechnianie kultury filmowej przez rozpo-
wszechnianie filmów przede wszystkim o walorach artystycznych, ale w kinach
organizowane są również różnego rodzaju spotkania kulturalne, prelekcje czy
koncerty⁵. Według informacji zawartych w ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r.
o kinematografii filmem nazywa się artystyczny utwór audiowizualny składający
się z następujących po sobie kilkudziesięciu tysięcy obrazów z dźwiękiem lub
bez. Tworzony jest przede wszystkim w celu wyświetlania w kinie, dlatego musi
być zapisany na nośniku pozwalającym na wielokrotne odtwarzanie. Utwór, któ-
ry nie został wyświetlony w kinie z przyczyn niezależnych, również nazywany
jest filmem⁶.

Działalność branży kinematograficznej

Kino, w porównaniu do innych instytucji promujących kulturę, od zawsze
cechowało się dużą popularnością i wysoką frekwencją. Od 2004 r. zauważa się
znaczący wzrost sprzedaży biletów w kinach – w 2004 r. sprzedano 33,3 mln bi-
letów, w 2010 r. 37 mln i z każdym kolejnym rokiem liczba sprzedanych biletów
wzrastała⁷. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 r. sprzeda-
no ponad 60 mln biletów, wyświetlono 2,2 mln seansów, z czego 24% stanowiły
filmy polskie. Filmy polskiej produkcji obejrzało 17,2 mln osób – 27,9% wszyst-
kich widzów w kinach. W spotkaniach i prelekcjach organizowanych przez wła-
dze kina w 2019 r. uczestniczyło 624,9 tys. osób, a w koncertach 99,9 tys. osób.
Według badań prowadzonych na koniec 2019 r. w Polsce istniało 528 kin, czyli
o 28 kin więcej niż w roku 2018. Znacznie większy procent kin stanowiły kina
w miastach – 96,4%. Według stanu na grudzień 2020 r. w kraju funkcjonowało już
511 kin⁸. Poniższe wykresy ukazują, w jakim stopniu pandemia koronawirusa
i związane z nią ograniczenia wpłynęły na spadek liczby wyświetlanych seansów
filmowych oraz liczby widzów odwiedzających kina.

³ R. Barański, *Finansowanie działalności kulturalnej*, C.H. Beck, Warszawa 2016, s. 4.

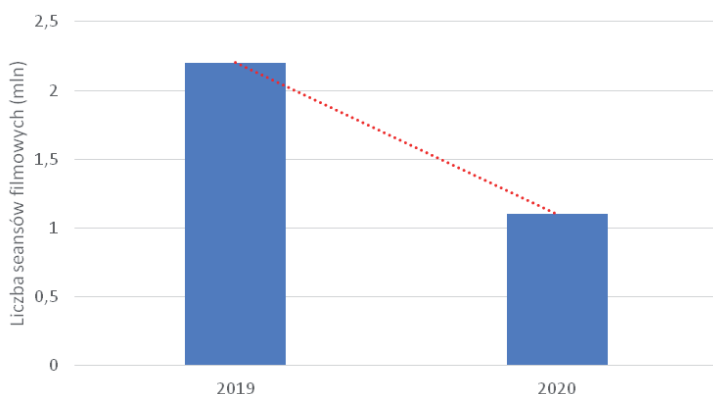
⁴ Tamże, s. 7.

⁵ P. Łysoń (red.), *Kultura w 2019 r.*, GUS, Warszawa–Kraków, s. 87.

⁶ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz.U. z 2005 r. nr 132, poz. 1111).

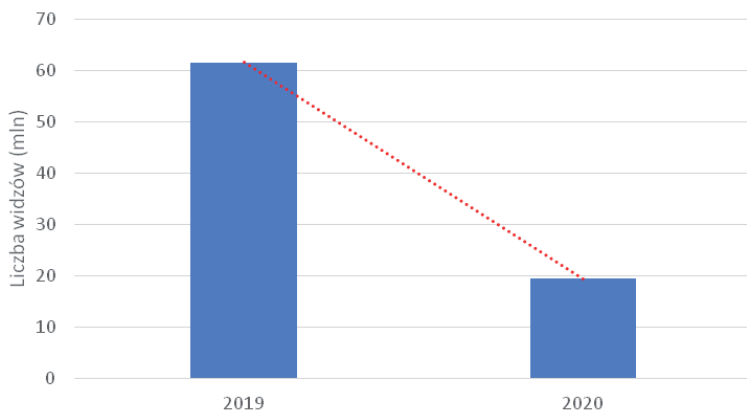
⁷ K. Jagodzińska, *Charakterystyka działalności kulturalnej w Polsce po transformacji ustrojowej*, Na-
rodowe Centrum Kultury, Warszawa 2013, s. 144.

⁸ Tamże.

Wykres 1. Liczba wyświetlonych seansów filmowych w kinach w roku 2019 i 2020

Źródło: A. Szlubowska, *Kinematografia w 2020 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2021, s. 1.

Powyższy wykres przedstawia zauważalny spadek wyświetlanych seansów filmowych przez kina w roku 2020 w stosunku do roku 2019, a liczba seansów wynosi odpowiednio 1,1 mln i 2,2 mln, co daje spadek o 50%.

Wykres 2. Liczba widzów w kinach w roku 2019 i 2020

Źródło: A. Szlubowska, *Kinematografia w 2020 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2021, s. 1.

Wykres liczby widzów obrazuje drastyczny spadek liczby osób odwiedzających kina w roku 2020 w porównaniu do roku 2019. W 2019 r. liczba widzów wynosiła 61,7 mln, natomiast w 2020 r. spadła do 19,5 mln, co daje spadek aż o 68,4%.

Działalność kin w czasie pandemii koronawirusa

Odkąd w marcu 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia uznała epidemię wirusa SARS-CoV-2 za pandemię, zaczęto szukać rozwiązań zapobiegających rozprzestrzenianiu się wirusa⁹. W związku ze zwiększającą się liczbą zakażeń w Polsce szybko zorientowano się, że stosowane środki ochrony, także reżim sanitarny, będą trwały dłużej, niż się spodziewano, a funkcjonowanie poszczególnych sfer życia społecznego, kulturalnego i sfer gospodarki zostało wstrzymane na dłuższy czas¹⁰.

Najbardziej dotkliwym okresem dla polskiej gospodarki oraz życia społecznego stał się wprowadzony w Polsce tzw. *lockdown*, czyli całkowite zamknięcie gospodarki. Obostrzenia spowodowane zamknięciem m.in. sklepów (z wyjątkiem sklepów spożywczych i drogerii), restauracji, siłowni, salonów fryzjerskich przyniosły ogromne straty dla gospodarki i właścicieli firm, których działalność została zawieszona. W czasie *lockdownu* zawieszono działanie teatrów, oper, festiwali, wydarzeń kulturalnych oraz kin, co spowodowało zamknięcie ok. 16 tys. instytucji w całej Polsce¹¹.

W kolejnych miesiącach w związku ze stopniowym zmniejszaniem liczby zakażeń zaczęto powoli odmrażać gospodarkę i funkcjonowanie instytucji kultury. Od 6 czerwca zezwolono na działanie m.in. teatrów i kin pod warunkiem przestrzegania reżimu sanitarnego oraz określonych wytycznych¹². Działalność kin w czasie pandemii przy jednoczesnym przestrzeganiu reżimu sanitarnego stanowiła wyzwanie, ponieważ obiekty, w których funkcjonują kina, musiały być dostosowane do surowych wytycznych, ponadto kina musiały zapewnić pracownikom i widzom środki do dezynfekcji, co przyczyniało się do wzrostu kosztów prowadzenia tych jednostek. Kina, przestrzegając reżimu sanitarnego i wytycznych, musiały także wprowadzić limity widzów i ograniczenia związane z uczestnictwem w seansie filmowym¹³.

Wprowadzenie w okresie pandemii koronawirusa obostrzeń dla działalności instytucji kultury, w tym kin, przyniosło negatywne skutki. Działalność kin w rygorze obostrzeń oraz całkowite zawieszenie w znaczący sposób przyczyniły się do spadku wpływów ze sprzedaży biletów, co silnie wpływało na zatrudnienie i wiązało się z redukcją etatów. Kolejnym negatywnym zaobserwowanym skutkiem był spadek zainteresowania widza seansami filmowymi spowodowany strachem przed zachorowaniem na COVID-19¹⁴. Rezygnacja widza z pójścia do kina

⁹ K. Badora-Musiał, *Zdrowie Publiczne i Zarządzanie*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2020, s. 155.

¹⁰ T. Raczkowski, *Prace Etnograficzne*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2020, s. 39–40.

¹¹ K. Czyżewski i inni, *Raport kultura*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków 2020, s. 39.

¹² <https://www.medicover.pl/o-zdrowiu/pandemia-koronawirusa-na-swiecie-i-w-polsce-kalendarium,7252,n,192> [dostęp: 1.05.2021].

¹³ Tamże.

¹⁴ K. Szara, E. Frejtag-Mika, *Wpływ ograniczeń epidemiologicznych COVID-19 na działalność instytucji kultury w Polsce*, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2021, s. 217–218.

czy brak takiej możliwości z powodu zawieszenia działalności kina spowodowały, że w dobie rozwijających się platform internetowych oferujących oglądanie filmów *on-line* widz chcący obejrzeć film zamienił widownię kina na przestrzeń wirtualną.

Budowanie społeczności filmowej *on-line*

Pandemia COVID-19 w znaczącym stopniu przyczyniła się do ewoluowania serwisów filmowych *on-line* i zmiany nawyków odbiorczych widza. Uznaje się, że w dobie rozwoju i popularności platform *streamingu* oraz odbioru treści *on-line* kwestią czasu było, że widz częściej będzie zastępował salę kinową domowym zaciszem. W dobie pandemii platformy *on-line* pozostały jedynym miejscem, które umożliwia widzowi dostęp do oferty kulturalnej¹⁵.

W tej sytuacji niektóre kina, podobnie jak inne instytucje kultury, chcąc zminimalizować straty spowodowane zawieszeniem działalności oraz utrzymać więź z widzem, przeniosły swą aktywność do serwisów internetowych. Za pomocą Internetu teatry udostępniały archiwalne nagrania arcydzieł, muzea oferowały wirtualne zwiedzanie, natomiast kina organizowały sprzedaż biletów *on-line* na filmy z bieżącego repertuaru, które po wykupieniu biletu można było obejrzeć w domu. Jednym z przykładów przeciwdziałania kryzysowi pandemii w ten sposób jest krakowskie kino „Pod Baranami”¹⁶.

Kino „Pod Baranami” ma własną stronę internetową, jednak dla celów e-kina utworzono oddzielną platformę *streamingową* pod adresem e-kinopodbaranami.pl. Twórcy platformy na swojej stronie informują, że platforma została uruchomiona po to, aby kino i widz mogli pozostać w kontakcie. Ponadto wspomniano, że dzięki oglądaniu filmów przez ich platformę, widz wesprze finansowo kino, które w czasie pandemii nie uzyskuje żadnych przychodów. Kino „Pod Baranami” zapraszało widzów do wirtualnych sal kinowych, które według założycieli platformy „staną się nową przestrzenią filmowych spotkań kinomanów”. Internetowe kino „Pod Baranami” oferowało oglądanie filmów z bieżącego repertuaru oraz starszych filmów, które premierę mają już za sobą. Oprócz seansów filmowych za pomocą platformy e-kina udostępniane są wydarzenia specjalne, takie jak: filmy z prelekcją czy rozmowy i spotkania dyskusyjne z twórcami. Przez wirtualne spotkania kontynuowana jest również aktywność klubów filmowych. Pandemia koronawirusa dobiegła końca, lecz kino nie zrezygnowało z powstałego e-kina, ponieważ zarządzający kinem uważają, iż zarówno kino tradycyjne, jak i kino *on-line* będą mogły funkcjonować razem i wzajemnie się uzupełniać¹⁷.

Kolejnym przykładem działalności kin w czasie pandemii jest platforma internetowa pod adresem mojeekino.pl. Jest to platforma, której celem jest wspieranie

¹⁵ T. Raczkowski, *Prace Etnograficzne...*, dz. cyt., s. 46–47.

¹⁶ Ł. Demby, *Zdalne kino. Samotność widza wobec zmysłowego charakteru recepcji filmu*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2020, s. 165.

¹⁷ https://www.kinopodbaranami.pl/wydarzenie.php?evnt_id=4374 [dostęp: 8.05.2021].

kin studyjnych i lokalnych w realizacji swoich programów. Operatorem wirtualnego kina jest Stowarzyszenie Kin Studyjnych, a wykonawcą technologicznym firma *Insys Video Technologies*. Na platformie *mojeekino.pl* widz otrzymuje dostęp do repertuaru kin, które przystąpiły do tego projektu, a w ich skład wchodzi kina studyjne i lokalne. Każde z kin oferuje indywidualny repertuar i – podobnie jak w formie tradycyjnej – repertuar zmieniany jest cyklicznie oraz poszerzany o dodatkowe spotkania, np. warsztaty, pokazy, spotkania z twórcami. Widz, korzystając z platformy, wybiera swoje ulubione kino, następnie kupuje bilet *on-line* i w ten sposób wspiera kino, które wybrał. Dodatkowym atutem jest przystosowanie platformy dla osób zmagających się z niepełnosprawnością wzroku i słuchu, bowiem niektóre z filmów posiadają audiodeskrypcję i napisy dla niesłyszących. Działalność *mojeekino.pl* wspiera Polski Instytut Sztuki Filmowej¹⁸.

Ciekawą alternatywą tradycyjnego kina, która umożliwi obejrzenie seansu filmowego w czasie pandemii, jest kino samochodowe. Wiele kin w Polsce, chcąc uzyskać jakiegokolwiek przychody w okresie zawieszenia działalności przy jednoczesnym zapewnieniu rozrywki widzom, zdecydowało się na zorganizowanie kina samochodowego. Atutami tego typu wydarzenia jest możliwość publicznego oglądania seansu filmowego, co przypomina tradycyjną formę kina, przy jednoczesnym zachowaniu wszystkich wytycznych i zaleceń dotyczących reżimu sanitarnego. Publiczność przyjeżdżająca na seans parkuje auta tak, że stoją one od siebie w pewnej odległości i ogląda film z perspektywy fotela własnego pojazdu. To pozwala zachować izolację od innych uczestników seansu, co sprawia, że taka forma oglądania filmu jest w zupełności bezpieczna. Niekorzystny dla kina samochodowego jest fakt, że organizację takiego wydarzenia preferuje się w miesiącach ciepłych, dlatego sezon w Polsce trwa od maja do września¹⁹.

Funkcjonowanie kina „Łydynia” w trakcie pandemii – warunki sanitarne

Od wprowadzenia *lockdownu* (12 marca 2020 r.) do 6 czerwca 2020 r. kino „Łydynia” w Ciechanowie, jak większość instytucji, nie prowadziło swojej działalności. Obowiązkiem umożliwiającym jej wznowienie było przystosowanie budynku kina do reżimu sanitarnego i wytycznych Ministerstwa Zdrowia. W związku z tym w kinie wyłączono z użytku część widowni, wyposażono pomieszczenia w odpowiednie oznaczenia i wskazówki, np. w jaki sposób prawidłowo dezynfekować dłonie, jak poruszać się po obiekcie itp. Zakupiono urządzenia do dezynfekcji, przyłbice, maseczki, rękawiczki ochronne dla pracowników kina oraz przegrody zapobiegające bezpośrednim kontaktom widza z personelem.

Podobnie jak w innych placówkach kulturalnych na okres pandemii kino „Łydynia” miało obowiązek wyznaczenia osoby na stanowisku koordynatora do

¹⁸ <https://mojeekino.pl/page/o-nas> [dostęp: 9.05.2021].

¹⁹ <https://kinomobilne.pl/kino-w-czasie-epidemii/> [dostęp: 9.05.2021].

spraw zdrowotnych, którym został kierownik kina. Głównym zadaniem koordynatora było wdrażanie zasad reżimu sanitarnego i wytycznych utworzonych przez Ministerstwo Zdrowia:

- wietrzenia pomieszczeń w obiekcie;
- przerw między seansami filmowymi, aby zdezynfekować pomieszczenia, np. dezynfekcja poręczy, dezynfekcja urządzeń ze środkami do dezynfekcji itp.;
- dezynfekcji toalet co godzinę;
- wyposażenia pomieszczeń w dostęp do środków dezynfekujących w sposób widoczny i odpowiednio oznakowany;
- zapewnienia możliwości skorzystania z urządzeń dezynfekujących przez osoby niepełnosprawne i dzieci, tj. usytuowania ich na odpowiedniej wysokości;
- zapewnienia pracownikom wyposażenia ochronnego w postaci masek ochronnych i przyłbic;
- przystosowania miejsca pracy w sposób zapewniający odpowiedni dystans i dający odpowiednią ochronę w kontakcie z innymi osobami, np. montowanie przegród;
- niewyświetlania filmów 3D, do których potrzebne są okulary wielokrotnego użytku;
- sprzedaży biletów przez Internet lub zachęcanie do płatności kartą;
- kontroli dystansu społecznego wśród widzów podczas wchodzenia i wychodzenia z obiektu.

Od 6 czerwca, aby móc udać się na seans filmowy do kina „Łydynia”, widz przed wejściem do kina musiał spełnić kryteria reżimu sanitarnego, a później przestrzegać ich w obiekcie. Do kina mogła wejść osoba, która:

- miała założoną maseczkę ochronną zakrywającą usta i nos, nie wolno było doprowadzać do sytuacji, w której maseczka została opuszczona z nosa i ust;
- przeszła pomyślnie pomiar temperatury;
- zdezynfekowała dłonie przed wejściem do kina.

Zasady, jakie obowiązywały po wejściu do kina, to zachowywanie dystansu społecznego, który wynosił dwa metry, oraz zakaz konsumpcji.

Kolejna restrykcja to ograniczenie liczby widzów do 50% zajętych miejsc, czyli widz mógł zająć co drugie miejsce na widowni. Zasada co drugie miejsce zajęte nie obowiązywała w przypadku, kiedy:

- widz przyszedł z dzieckiem, które nie ukończyło 13. roku życia;
- widz przyszedł z osobą niepełnosprawną, nad którą sprawuje opiekę;
- widzowie zamieszkują razem.

Zasada 50% zajętych miejsc na widowni obowiązywała od 6 czerwca 2020 r. do 9 października tego samego roku, a później w związku z wprowadzeniem w powiecie ciechanowskim strefy żółtej limit ten został zmniejszony do 25% zajętych miejsc. W tym przypadku sala główna kina „Łydynia” licząca 365 miejsc siedzących mogła być dostępna zaledwie dla 92 osób, które mogły zająć co czwarte miejsce, z wyjątkiem wyżej wymienionych przypadków. Z takimi ogranicze-

niami kino działało do 7 listopada, gdyż sytuacja epidemiologiczna w kraju uległa znacznemu pogorszeniu, a polskie władze zdecydowały się na wprowadzenie kolejnego *lockdownu* i instytucje kultury musiały ponownie zawiesić swoją działalność. Jak się później okazało, zamknięcie instytucji kultury trwało aż do 12 lutego 2021 r. – wtedy ponownie wznowiono działalność z ograniczeniem do 50% zajętych miejsc.

Działalność kina „Łydynia” w nowych realiach

W czasie pandemii ciechanowskie kino było aktywne w trybie *on-line*, a także w trybie stacjonarnym i na świeżym powietrzu.

W okresie zamknięcia od 12 marca do 6 czerwca 2020 r. kino starało się utrzymywać relacje ze swoimi widzami za pomocą serwisu społecznościowego Facebook pod adresem www.facebook.com/kinociechanow/. Na swoim profilu w serwisie internetowym Facebook kino „Łydynia” na co dzień zamieszczało informacje o wydarzeniach związanych z działalnością kina oraz zapowiedzi filmów. W czasie *lockdownu* aktywność na Facebooku została rozszerzona o ankietę, cykl „Kronika Filmowa” i Dyskusyjny Klub Filmowy. „Kronika Filmowa” była cyklem trzech krótkich materiałów video opowiadających o historii ciechanowskiego kina. Wszystkie trzy odcinki zostały zaprezentowane w czasie pierwszego *lockdownu*, tj. 27 kwietnia, 6 maja i 15 maja 2020 r. Nie zainicjowano ambitniejszych działań, takich jak stworzenie kina internetowego, ponieważ liczba odbiorców nie gwarantowałaby osiągnięcia wyniku finansowego rekompensującego nakłady.

Poza działalnością w Internecie kino „Łydynia” oferowało widzom seanse filmowe na świeżym powietrzu. Pierwsza forma oglądania filmu to kino samochodowe, natomiast druga to Kino „Letnie”.

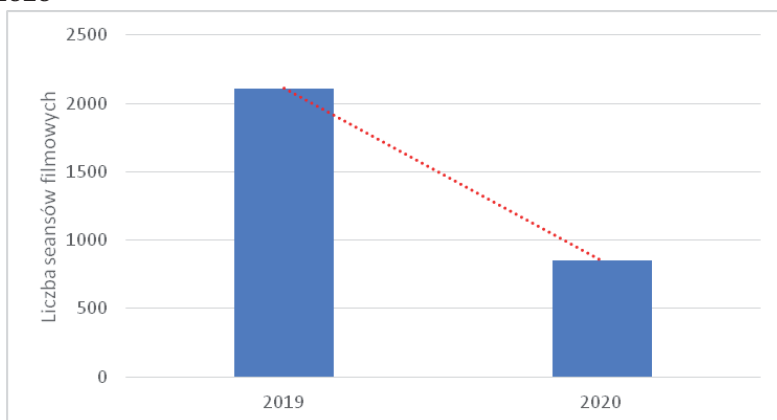
Kino samochodowe zorganizowano 6 czerwca 2020 r. Miejscem kina samochodowego był teren giełdy przy ul. Sońskiej 2. W ramach tego wydarzenia wyświetlono dwa filmy. Na okres pandemicznych obostrzeń kino samochodowe wydawało się idealnym rozwiązaniem, jednak – jak pokazują statystyki – nie do końca tak było. Na film „7 uczuć” przybyło 65 osób, natomiast „W labiryncie” obejrzały 23 osoby.

Kino „Letnie” to organizowane na świeżym powietrzu przed budynkiem PCKiSz seanse, które rozpoczynały się o godzinie 22.00, a wstęp na nie był wolny. Do dyspozycji widzów były zdezynfekowane leżaki, rozstawione zgodnie z zachowaniem reżimu sanitarnego i wytycznych dotyczących dystansu społecznego. Tytuł filmu przed każdym seansem nie był znany i stanowił niespodziankę dla widzów. Kino „Letnie” ze względu na fakt, że wstęp na nie był wolny, służyło bardziej do potrzymania relacji z widzami niż dla celów zarobkowych.

Fotografia 1. Kino „Letnie” przy kinie „Łydynia”

Źródło: <https://www.facebook.com/kinociechanow/photos/pcb.3041189045999477/3042099325908449> [dostęp: 21.08.2021].

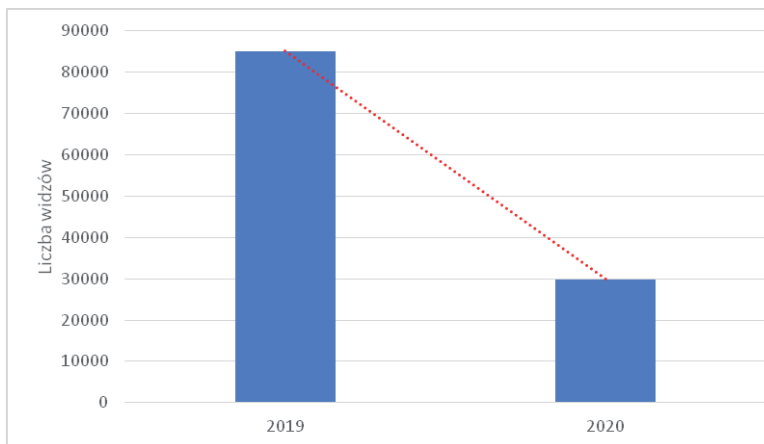
W czasie luzowania obostrzeń wprowadzono również możliwość oglądania filmów w sali kinowej. Liczbę rzeczywiście wyświetlonych seansów filmowych w sali kinowej oraz liczbę widzów w kinie „Łydynia” w 2019 i 2020 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 3. Liczba wyświetlonych seansów filmowych w kinie „Łydynia” w roku 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne.

Na powyższym wykresie widać duży spadek wyświetlonych seansów filmowych w kinie w porównaniu 2019 do roku 2020 – liczba seansów wynosi odpowiednio 2109 i 851, co daje spadek o 59,65%. Statystyka liczby wyświetlonych seansów w kinie „Łydynia” na tle statystyk krajowych wypada gorzej, gdyż wynik ogólnopolski to spadek na poziomie 50%.

Wykres 4. Liczba widzów w kinie „Łydynia” w roku 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne.

Wykres liczby widzów odwiedzających kino „Łydynia” w roku 2019 i 2020, podobnie jak wykres liczby seansów, obrazuje duży spadek. W 2019 r. kino odwiedziło 85 173 widzów, natomiast w 2020 r. 29 819, co daje spadek o 65%. Na tle statystyki ogólnopolskiej kino „Łydynia” wypada podobnie, ponieważ w kraju odnotowano spadek na poziomie 68,4%.

Finanse kina studyjnego „Łydynia”

Wpływ pandemii COVID-19 od strony ekonomicznej dla kina „Łydynia” był bardzo bolesny – korzystało ono z dotacji podmiotowych, dofinansowania z rządowego programu ochrony miejsc pracy w ramach tarczy antykryzysowej oraz wpływów z akcji pod nazwą „Wspieramy kina polskie”.

W dokumentach finansowych zauważa się, że dotacje otrzymywane od podmiotu organizacyjnego na lata 2020–2021, czyli na czas trwania pandemii, zostały zwiększone, aby Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie pozbawione wpływów własnych mogło funkcjonować w sposób stabilny. Wpływy własne z działalności z tytułu sprzedaży biletów wstępu i oferty gastronomicznej zostały w tym czasie bardzo ograniczone. By zniwelować straty w kinie podjęto decyzję o przystąpieniu do akcji zorganizowanej przez spółkę „KINADS” zajmującą się tworzeniem reklam kinowych pod hasłem „Wspieramy kina polskie”. Celem akcji było wsparcie współpracujących ze spółką kin za pomocą strony internetowej

www.wspieramy-kina.pl, na której widz mógł zakupić bezterminowy e-bilet do wybranego przez siebie kina. W ten sposób pieniądze ze sprzedaży e-biletu trafiły na konto kina, a widz mógł wykorzystać go w dowolnym momencie. Cena e-biletu na seans filmowy w kinie „Łydynia” wynosiła 16 zł²⁰. Środki finansowe pozyskane przez kino w ramach akcji „Wspieramy kina polskie” wchodziły w skład przychodu zaksięgowanego jako wpływy własne. Zaksięgowane w przychodach środki jako zwolnienie z opłacania składek ZUS to suma, jaką pozyskano z programu wsparcia ochrony miejsc pracy w ramach zapobiegania negatywnym skutkom COVID-19. Porównanie przychodu z 2020 r., kiedy wystąpiła pandemia koronawirusa, do 2019 r. bez pandemii przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Przychody Powiatowego Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie

Przychody	Kwota w zł rok 2020	Kwota w zł rok 2019
Dotacja podmiotowa	1 960 107,00	1 382 275,00
Wpływy własne	901 729,39	2 093 823,61
Zwolnienie z opłacania składek ZUS	162 941,33	
Przychody finansowe	690,31	2 775,39
Suma	3 025 468,03	3 478 874,00

Źródło: opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że dotacja podmiotowa w roku 2020 była większa o 577 832 zł w stosunku do roku 2019. Wpływy własne z działalności instytucji w roku 2020 były niższe o 1 192 094,22 zł w stosunku do roku 2019, co daje spadek o 56,93%.

By w pełni poznać wpływ pandemii koronawirusa na kondycję finansową PCKiSz i kina „Łydynia”, po przeanalizowaniu przychodów należy omówić koszty działania instytucji.

Tabela 2. Koszty Powiatowego Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie

Koszty	Kwota w zł rok 2020	Kwota w zł rok 2019
Zużycie materiałów i energii	492 168,46	535 210,40
Usługi obce	698 021,61	1 301 125,29
Podatki i opłaty	32 601,94	54 255,45
Wynagrodzenia	1 457 200,61	1 298 026,77
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	281 624,77	195 844,44
Pozostałe koszty	10 777,88	9 246,41
Amortyzacja	25 520,96	44 140,35
Suma	2 997 916,23	3 437 849,11

Źródło: opracowanie własne.

²⁰ <https://www.wspieramy-kina.pl/> [dostęp: 30.08.2021].

Koszty prowadzenia instytucji w roku 2020 w porównaniu do roku 2019 były mniejsze o 439 932,88 zł, co daje spadek o 12,80%. Aby znaleźć przyczyny zmniejszenia kosztów, należy skupić się na kwotach umieszczonych w sprawozdaniu finansowym jednostki pod hasłami „Zużycie materiałów i energii” i „Usługi obce”. W składzie pierwszej grupy kosztów znajdują się wydatki, m.in. takie jak: energia elektryczna, kawiarnia „Artystyczna”, kawiarenka „Iluzjon”, natomiast w drugiej: opłata za wyświetlany film, opłata ZAiKS (Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych) oraz opłaty za koncerty, przedstawienia, teatr. Koszty w przypadku grupy „Zużycie materiałów i energii” były mniejsze o 43 041,94 zł, a w grupie „Usługi obce” o 603 103,68 zł.

Sprawozdania finansowe za rok 2019 i 2020 zamknęły się dodatnim wynikiem finansowym. Biorąc pod uwagę, że w 2020 r. kino „Łydynia” i cała placówka PCKiSz była pozbawiona wpływów z działalności przez kilka miesięcy, zysk był mniejszy o 13 473,09 zł w stosunku do roku bez pandemii, jest to zadowalający wynik. Jednak osiągnięcie tego wyniku nie byłoby możliwe bez wsparcia ze strony podmiotu organizującego, który zwiększył dotację, wsparcia państwowe dofinansowania w ramach tarczy antykryzysowej oraz akcji „Wspieramy kina polskie”.

Zakończenie

Celem artykułu było pokazanie możliwości funkcjonowania kin w Polsce w czasie pandemii na przykładzie kina studyjnego „Łydynia” w Ciechanowie. Pandemia koronawirusa sprawiła, że zarówno kino „Łydynia”, jak i inne kina musiały wdrożyć nową organizację pracy. Zmagaly się z dostosowaniem do wytycznych obowiązujących na rynku, obawami klientów, zmniejszeniem przychodów, szukaniem źródeł finansowania. Przestrzeganie reżimu sanitarnego i wytycznych wymagało dodatkowego nakładu pracy, dodatkowych nakładów finansowych, podnosiło koszty, utrudniało dostęp do kultury mieszkańcom powiatu ciechanowskiego. Szukano nowych możliwości docierania do klienta, zaczęto wykorzystywać do kontaktów z klientem również przestrzeń wirtualną, która może zapoczątkować trend powstawania kin *on-line*. Klienci mimo pandemii korzystali i korzystają z instytucji kulturalnych. To pokazuje, że te instytucje są dla nich ważne.

BIBLIOGRAFIA

- Badora-Musiał K., *Zdrowie Publiczne i Zarządzanie*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2020.
- Barański R., *Finansowanie działalności kulturalnej*, C.H. Beck, Warszawa 2016.
- Czyżewski K. i in., *Raport kultura*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków 2020.
- Demby Ł., *Zdalne kino. Samotność widza wobec zmysłowego charakteru recepcji filmu*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2020.

- Jagodzińska K., *Charakterystyka działalności kulturalnej w Polsce po transformacji ustrojowej*, Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2013.
- Łysoń P., *Kultura w 2019 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Warszawa, Katowice 2020.
- Raczkowski T., *Prace Etnograficzne*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2020.
- Szara K., Frejtag-Mika E., *Wpływ ograniczeń epidemiologicznych COVID-19 na działalność instytucji kultury w Polsce*, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2021.
- Szłubowska A., *Kinematografia w 2020 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2021.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz.U. z 2005 r. nr 132, poz. 1111).
- Wieczorek P., *Instytucje kultury*, C.H. Beck, Warszawa 2011.

Źródła internetowe

- <https://epodreczniki.pl/a/wazne-polskie-instytucje-kultury-i-sztuki/DJD48aqL0>.
- <https://www.facebook.com/kinociechanow/photos/pcb.3041189045999477/3042099325908449>.
- <https://kinomobilne.pl/kino-w-czasie-epidemii/>.
- https://www.kinopodbaranami.pl/wydarzenie.php?evnt_id=4374.
- <https://www.medicover.pl/o-zdrowiu/pandemia-koronawirusa-na-swiecie-i-w-polsce-kalendarium,7252,n,192>.
- <https://mojeekino.pl/page/o-nas>.
- <https://www.wspieramy-kina.pl/>.